

Vergaderjaar 2006–2007

29 461

Arbeidsgehandicapten en reïntegratie**Nr. 29****VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG**

Vastgesteld 21 mei 2007

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ heeft op 12 april 2007 overleg gevoerd met minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over:

- **de brief d.d. 28 maart 2007 over het maatschappelijk advies en slotdocument van de Commissie Het Werkend Perspectief (29 461, nr. 28);**
- **de brief d.d. 5 april 2007 over de uitwerking WAO-paragraaf in het coalitieakkoord (28 333, nr. 82).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand samenvattend verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

De heer **Ulenbelt** (SP) constateert verbijsterd dat in de praktijk nog niet de helft van de onbarmhartige herkeuringen die in de vorige kabinetsperiode hebben plaatsgevonden wordt teruggedraaid. De WAO'ers zullen massaal in beroep moeten gaan, want er zullen grote fouten worden gemaakt.

- Waarom worden de nieuwe uitkeringen bij herstel van het percentage ongeschiktheid pas vanaf 22 februari, de dag dat het nieuwe kabinet aantrad, gegeven en niet vanaf het moment dat zij zijn verlaagd of ingetrokken?
- In het nieuwe schattingsbesluit is aan de definitie van psychische beperkingen toegevoegd dat die beperkingen het gevolg moeten zijn van een psychiatrische stoornis. Bij het terugdraaien van de herkeuringen zou UWV onmiddellijk opdracht moeten krijgen ook een integrale herkeuring op dit punt te doen plaatsvinden.
- Worden de mensen weer opgeroepen voor een herkeuring of wordt langs administratieve weg het oude arbeidsongeschiktheidspercentage weer van kracht? De medische dossiers zijn op dit moment niet meer volledig. Een van de belangrijkste klachten bij de herbeoordeling was dat de verzekeringsartsen dossiers niet bij huisartsen en specialisten wilden opvragen.
- Waarom worden de mensen wier uitkering gelijk is gebleven niet opnieuw beoordeeld?
- De WAO-uitkering wordt niet verhoogd tot 75% van het laatst genoten loon, maar tot 75% van de grondslag. Dat betekent dat de uitkering

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), De Wit (SP), voorzitter, Van Gent (GroenLinks), Hamer (PvdA), Blok (VVD), Nicolai (VVD), Jan Jacob van Dijk (CDA), Smeets (PvdA), Omtzigt (CDA), Van Hijum (CDA), Koşer Kaya (D66), Jonker (CDA), ondervoorzitter, Luijben (SP), Ulenbelt (SP), Verdonk (VVD), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Van der Burg (VVD), Koppejan (CDA), Tony van Dijk (PVV), Spekman (PvdA), Heerts (PvdA), Thieme (PvdD), Karabulut (SP) en Vos (PvdA).
Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Gerkens (SP), Vendrik (GroenLinks), Wolfsen (PvdA), De Krom (VVD), Weekers (VVD), De Rouwe (CDA), Depla (PvdA), Sterk (CDA), Willemse-van der Ploeg (CDA), Pechtold (D66), Spies (CDA), Irrgang (SP), Lempens (SP), Zijlstra (VVD), Cramer (ChristenUnie), Biskop (CDA), Dezentjé Hamming (VVD), Joldersma (CDA), Fritsma (PVV), Tang (PvdA), Crone (PvdA), Ouwehand (PvdD), Gesthuizen (SP) en Heijnen (PvdA).

voor de mensen die na 1993 in de WAO zijn gekomen wordt gebaseerd op het vervolgdagloon.

- Vele volledig arbeidsongeschikten met een uitkering die is gekoppeld aan het vervolgdagloon krijgen op basis van collectieve verzekeringen van het WAO-gat een aanvulling tot 70% van het laatste loon. Kan de minister garanderen dat ook deze mensen daadwerkelijk 75% van het laatste loon zullen gaan ontvangen, bijvoorbeeld door de verzekeringen af te kopen? Is hij voorts bereid de verhoging met 5% niet te laten meetellen voor de bijstandsuitkering van mensen met een WAO-uitkering in de bijstand? Voor hen zou de verhoging van de uitkering met 5% niet beschouwd moeten worden als middelen waarop de bijstand wordt getoetst. Iets vergelijkbaars is een keer eerder gebeurd, ter verbetering van de koopkracht van AOW'ers.
- De term brugbanen zou moeten worden vervangen door een andere term.

De heer **Blok** (VVD) vindt het onverstandig dat mensen van 47 jaar en ouder halverwege hun werkzame leven volgens de oude criteria herkeurd gaan worden, juist nu er door de krapte op de arbeidsmarkt een mogelijkheid is om mensen die langs de kant staan weer in te schakelen. Het geld voor de operatie zou ook besteed kunnen worden om meer mensen uit de doelgroep weer aan het werk te krijgen.

- Hoe betreft het kabinet het rapport van het IMF over de krapte op de arbeidsmarkt en de vergrijzing bij de beslissingen die nu aan de orde zijn?
- Hoeveel zal de uitwerking van de WAO-paragraaf kosten?
- Wil de minister, eventueel te zijner tijd, ingaan op rapporten dat van de eerste herkeurden die voor re-integratie in aanmerking komen de helft geen begeleiding heeft en een derde aangeeft geen begeleiding te willen? Wil hij ook ingaan op de poging van een aantal winkeliers om specifieke werkgelegenheid te creëren voor arbeidsgehandicapten, waarvoor echter geen mensen konden worden gevonden?

De heer **Van Hijum** (CDA) is blij met de afspraken die in de WAO-paragraaf konden worden gemaakt. De hervorming van de WAO was onontkoombaar. Het lukt overigens nog onvoldoende om de mensen te begeleiden naar re-integratie. Onderschrijft de minister de ambitie van UWV en CWI om de komende vier jaar 100 000 mensen met een arbeidshandicap of ziekte extra te begeleiden naar werk? Zijn er daarvoor voldoende toereikende instrumenten? Hij blijft het arbeidsongeschiktheidssysteem beoordelen op de activerende werking en op de verzekeringsfunctie.

- Wat vindt het kabinet van het advies van de CWP, (de Commissie het Werkend Perspectief), om alle instrumenten in één rugzakje onder te brengen en van andere adviezen van de CWP?
- De fractie van het CDA verwacht van het kabinet de ambitie om een sluitende ketenaanpak voor de aansluiting van onderwijs naar de arbeidsmarkt te maken voor de groep WAJONG'ers. Dat moet onderdeel worden van het beleidsprogramma dat in juni komt.
- De groep 45- tot 50-jarigen mag niet worden afgeschreven voor de arbeidsmarkt.
- De ketenaanpak ingevolge de WGA (Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten) moet sluitend worden gemaakt, ook bij werkgevers en verzekeraars. Wanneer wordt het wetsvoorstel met de private aanpak van de WGA aan de Kamer aangeboden? Kan de Kamer alvast over de hoofdlijnen van gedachten wisselen?
- Worden de zorg- en de huurtoeslag automatisch per 1 juli aangepast? Wordt de PEMBA-boete ook per 1 juli afgeschaft?
- Na zorgvuldige bestudering van de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep over de herbeoordelingen van WAO'ers die meer dan 38 uur per week werkten voordat zij arbeidsongeschikt raakten, is de fractie

van het CDA tot de conclusie gekomen dat die ook gevolgen moet hebben voor de betrokkenen die niet in beroep zijn gegaan tegen het besluit. Zij hebben immers premie betaald over hun hele inkomen.

De heer **Heerts** (PvdA) gaat ervan uit dat er na de participatietop nog een reactie van het kabinet komt op een aantal voorstellen van de CWP. Wanneer wordt het webloket geopend?

- Is het kabinet bereid de stichting van meer poortwachterscentra aan te jagen?
- De langdurigheidstoeslag op gemeentelijk niveau moet buiten beschouwing blijven bij de verhoging van de uitkering met 5%. Hoe hard zal de minister zich opstellen tegenover de gemeenten om te bewerkstelligen dat de langdurigheidstoeslag in ieder geval voor de WAZ-categorie en de WAJONG-categorie niet wordt verrekend?
- Wie niet onder het aangescherpte schattingsbesluit valt, zou tot het 65ste levensjaar recht moeten houden op de huidige uitkering. Wel moet worden getracht de betrokkenen weer te laten deelnemen op de arbeidsmarkt, door wie weer gaat verdienen niet na een paar jaar te laten keuren volgens het aangescherpte schattingsbesluit als hij terug zou moeten in de WAO. Wie meewerkt aan zijn re-integratie moet daar ook meer aan overhouden. Wanneer zou hierover uitsluitel kunnen worden gegeven?
- Van 29 000 van de 44 000 herkeurden volgens de soepeler keuring is de uitkering gelijk gebleven. Kunnen zij verzoeken om een hogere uitkering? Wellicht kan die worden gegeven op basis van dossier-onderzoek door UWV.
- De overheid is zelf werkgever en kan ook werkgelegenheid creëren voor mensen met een handicap.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks) vindt de houding van de werkgevers jegens deels arbeidsongeschikten die weer aan de slag willen getuigen van een mentaliteit van likmevestje. De 10 000 brugbanen, waarvan al de vraag is wanneer zij operationeel zijn, zijn er veel te weinig.

- De overheid heeft voor het creëren van banen de werkgevers en een booming economie nodig. Zelf kan zij zorgen voor no-riskpolissen, premiekortingen, brugbanen, detachering enz.
- Het kabinet wil nog bezien of voor de mensen die het WAO-gat verzekerd hadden de 75% over het laatst verdiende loon wordt berekend. Wil het kabinet dit alsnog regelen of laat het mist hangen?
- Het schattingsbesluit blijft te streng, want het aangescherpte medische deel blijft gehandhaafd, in tegenstelling tot het arbeidskundig deel. Het onderscheid naar leeftijd is erg krampachtig.
- Er moet een goede regeling voor het niet verrekenen van de langdurigheidstoeslag worden gemaakt, zonder overgangsregeling.
- Indien de minister geen goede toezeggingen doet naar aanleiding van de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep komt GroenLinks met een motie, wellicht samen met het CDA.

Antwoord van de minister

De **minister** beklemtoont dat delen van het coalitieakkoord die betrekking hebben op de WAO, zoals het privatiseren van de WGA en de brugbanen, nu niet aan de orde zijn. Voorgaande kabinetten hebben aanpassingen van de WAO doorgevoerd om te voorkomen dat het aantal uitkeringsgerechtigden tot boven het miljoen zou stijgen. De maatregelen die het kabinet nu wil gaan nemen zijn mogelijk geworden door die aanpassingen. De enige logische datum die voor de ingang van die maatregelen kan worden gekozen is de dag waarop het kabinet is geïnstalleerd.

- De nieuwe definiëring van psychiatrische beperkingen is een zaak van

precisering van het schattingsbesluit en niet van bijstelling van de criteria.

- De verlaging van de leeftijdsgrens naar 45 jaar vindt plaats vanwege de ervaringen in de praktijk.
- Van de mensen die herbeoordeeld zijn en wier uitkering is gewijzigd heeft 51% meer werk of nieuw werk gevonden.
- Uitgangspunt in het nieuwe systeem blijft dat participatie het doel moet zijn. Er wordt voortgebouwd op de wijzigingen die onder het vorige kabinet zijn doorgevoerd, maar die veranderingen moeten nu worden geconsolideerd.
- Het systeem van de WAO is dat de uitkering bij instroom wordt gerelateerd aan het laatst verdiende inkomen, maar dat na verloop van tijd, afhankelijk van de duur van het arbeidsverleden, men terugvalt in de vervolgutkering. In geen enkel verkiezingsprogramma is er de ambitie geweest om het stelsel op dat punt te wijzigen.
- De nieuwe herbeoordeling van de 15 000 personen tussen 45 en 50 jaar wier uitkering na de herbeoordeling werd verlaagd of beëindigd, vindt zoveel mogelijk plaats aan de hand van het dossier. In de naar schatting duizend gevallen waarin is geconstateerd dat er helemaal geen sprake meer is van arbeidsongeschiktheid, is het onlogisch om te verwachten dat dit anders zou zijn onder de oude criteria. Zij die na de herbeoordeling met het nieuwe schattingsbesluit hetzelfde of een hoger arbeidsongeschiktheidspercentage kregen, behouden de nieuwe uitkering, tenzij zij zelf aangeven dat zij opnieuw beoordeeld willen worden. Dit laatste gebeurt dan niet aan de hand van het dossier.
- De 72 000 mensen die in 2004 tussen de 45 en de 50 jaar waren en nog niet zijn herbeoordeeld, worden herbeoordeeld aan de hand van het oude schattingsbesluit, tenzij uit het dossier blijkt dat het niet nodig is.
- De hele groep van 116 000 komt in aanmerking voor een brugbaan en een TRI.
- Alle informatie die aanleiding gaf tot verlaging of beëindiging van de uitkering zit in het dossier en kan tegen de oude criteria worden afgezet. Eventueel kan men een nieuw medisch onderzoek vragen.
- Met UWV is afgesproken dat voorrang wordt gegeven aan de herbeoordeling van de groep jonger dan 45 op basis van het nieuwe schattingsbesluit.
- De Kamer zal na de afronding van de herbeoordelingsoperatie ingelicht worden over de precisering van de professionele herbeoordeling.
- Wie meent dat zijn arbeidsongeschiktheid is verminderd kan op ieder moment een verzoek tot herbeoordeling doen. Er kan nooit gegarandeerd worden dat alle beoordelingen en herbeoordelingen helemaal goed verlopen, net zo min als gegarandeerd kan worden dat elke uitkering die wordt gegeven terecht is. Bij een beslissing wordt in begrijpelijke taal aangegeven wat men er eventueel tegen kan doen. Misschien kan in de algemene voorlichting nog iets meer over beroepsmogelijkheden worden aangegeven. De 15 000 herbeoordeelden die al dan niet worden geconfronteerd met een wijziging van de uitkering zullen zo duidelijk mogelijk daarover worden voorgelicht.
- De uitkeringen voor volledig arbeidsongeschikten worden verhoogd van 70% naar 75% van de grondslag. Iets anders is nooit overwogen.
- De toeslagen die door de Belastingdienst worden uitgekeerd worden niet automatisch aangepast. Daarvoor zou een wijziging van de systemen noodzakelijk zijn.
- In de meeste gevallen waarin een WAO-gat is verzekerd wordt volgens de polissen een bedrag toegevoegd. De verhoging van 70% naar 75% komt dan terecht bij de gerechtigde. In een aantal regelingen van pensioenfondsen is een koppeling aan de pensioenregeling gemaakt. Met die fondsen vindt discussie plaats, omdat het onredelijk zou zijn als de hogere percentages ten gunste kwamen van de pensioenfondsen.

- De kosten van de maatregel zijn globaal 365 mln. in 2007, 605 mln. in 2008 en in de daarop volgende jaren 580 mln., 555 mln. en 520 mln.
- De PEMBA-boete wordt per 1 januari 2008 afgeschaft.
- De minister ziet in de maatman-uitspraak geen reden om de hele systematiek met terugwerkende kracht te wijzigen. Volgens het bestuursrecht is het toekennen van een beroep nog geen reden om alle voorgaande gevallen opnieuw te bekijken. Zou dit wel gebeuren, dan zou dat grote consequenties kunnen hebben op andere overheidsterreinen. Wel is er reden om de regelgeving aan te passen. Over de maatman-uitspraak moeten nog Kamervragen worden beantwoord. Aan de hand daarvan zou verder kunnen worden gediscussieerd.
- Op de participatietop zal moeten worden gesproken over banen voor de 100 000 personen die volgens de CWP weer aan het werk zouden kunnen. De Kamer zal na de Participatietop daarover worden ingelicht. Over het scheppen van werkgelegenheid door de overheid doet de minister nu geen uitspraken.
- Het Arboportaal is gestart op 1 maart 2007. Het webloket van WVS, SZW, het CWI en het centraal indicatieorgaan is nog in ontwikkeling.
- De proefplaatsingen, brugbanen en andere re-integratietrajecten worden geëvalueerd in de kwartaalrapportages van UWV. De term brugbanen wordt gebruikt in het coalitieakkoord. Misschien kan een andere term worden gebruikt.
- De verhoging van de WAO-uitkering kan effect hebben op het recht op de langdurigheidstoelage. Er is nu ook al een groep wier uitkering te hoog is om voor de langdurigheidstoelage in aanmerking te komen. Het onderwerp zal verder worden gezien samen met de staatssecretaris. Er zal ook over worden gesproken met de gemeenten.
- Of ouderen die na re-integratie na enige tijd toch terugkomen in de WAO hun oude rechten zouden moeten behouden, kan worden bestudeerd.
- Het derde deel van de herbeoordeelde dat geen gebruik wil maken van de re-integratieondersteuning door UWV kan heel verschillende motieven hebben. Alle gevallen worden na enkele maanden opnieuw benaderd. Doen zij voor het deel dat zij arbeidsgeschikt zijn een beroep op de WW of de bijstand, dan geldt uit dien hoofde een re-integratieplicht. Het derde deel dat geen behoefte heeft aan een re-integratietraject is niet een derde van het totaal van herkeurden, maar van degenen wier uitkering is verlaagd.
- Bij alle beschikbare re-integratie-instrumenten wordt gelet op eenvoud, snelle toekenning en beperking van de administratieve lasten. Er wordt geëxperimenteerd met een participatiebudget dat bestaat uit een bundeling van AWBZ-voorzieningen en re-integratievoorzieningen. Er wordt met werkgevers gesproken over de belemmeringen om gedeeltelijk arbeidsongeschikten in dienst te nemen.
- Nu de poortwachtersfunctie succes heeft, wordt bekeken hoe die verder kan worden gepropageerd. De overheid ondersteunt dit initiatief niet financieel. Als er subsidies worden gegeven, zouden weer allerlei bijkomende eisen moeten worden gesteld.
- Nu de instroom van uitkeringsgerechtigden door de genomen maatregelen afneemt, is het logisch om wat te doen aan de hoogte van de uitkeringen en dat geldt niet ergens anders voor te gebruiken. Degenen die ondanks alles op een uitkering aangewezen blijven, behoren ook tot de doelgroep.
- De problematiek van mensen die na re-integratie terugkomen in de WAO is een zaak van systematiek die nu niet aan de orde is.

Toezegging

De minister zal de Kamer informeren over de stand van zaken rond de professionele herbeoordelingen.

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
De Wit

De adjunct-griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Esmeijer